

federalističkom smislu. Svi dosadašnji reformni nacrti su se skrhali o nemački otpor. Zato hoće dati odlučujući činitelji sada najpre Nemačima garancije, da novo državno-uredjenje ne će ugrožavati njihovu ekzistencu. Takove garancije su takodjer vladine odredbe u nemačkoj Češkoj. I samo provedenje ovih garancija, možda niti ne svih, opsiže delokrug baruna Husareka, što ide dalje, to će učiniti drugi.

* **Car Vilim nemačkim blakupima.** Na brzojavku odanosti biskupske konferencije u Fuldi odgovorio je car Vilim: Da mogu na pomoć i sudelovaoje biskupa uvek računati, napunja me uvek sa zadovoljstvom i pouzdanjem. Okrepimo u našem narodu jasnu spoznaju pogibelji, koja preti od neprijatelja i tvrdi volju, da ćemo svladati sve, što je teško. Onda će Nemačka, o tome sam uveren, biti nepredobiva. Budućnost bit će naša.

* **Za prijateljstvo medju narodima.** Knez Badenski rekao je u svom govoru prigodom godišnjice badenskog ustava, da nemački narod ne sme slediti uzoru Clemenceaua i Lloyd Georgea, koji će zanesti neprijateljstvo i osvetu još i s onu stranu mira i nastaviti rat drugim sretstvima. Svi oni, kojima je medjusobno prijateljstvo naroda uistinu na srcu, moraju danas biti verni i tvrdi u ufanju, pa neka zvoni reč „liga naroda“ usprkos današnjega mišljenja naših protivnika još i tako sumnjivo.

* **Progoni Slovaka u Ugarskoj.** Vodja Slovaka u Ugarskoj dr. Vavro Šrobar bio je, kao javljaju češki listovi, na odredbu ugarskog unutarnjeg ministarsiva dne t. m. uapšen. Dr. Šrobar, lečnik, bio (po Stürghovom uzoru) u Czegiedu internovan, pre svega za to, jer je sudelovao pri demonstraciji prigodom pučkih svečanosti. „Moravske Orlice“ pripominju, da je to prvi znak za to, kako hoće Ugarska vlada svojom strahovladom zaprečiti da se ne bi češko-slovačka ideja raširila upravo sada, kada su se Slovaci u zajedničkoj svečanoj i obveznoj izjavi u Liptov—St. Miklošu izrekli za tu ideju.

* **Ponovni mađarski izgon.** Urednica „Narodnih listy“ Miloslava Sisova, došla je u Slovačku u posete svojoj rodbini. Čim su mađarske oblasti doznale za njezin dohod, poslale su u kotar vojničku patrolju, koja je stražila mladu Cehinju. noć i dan, da ne bi „bunila“ Slovake. Pred nekoliko dana pak je dobila službeni poziv, neka odmah zapusti Ugarsku, jer je za pet godina prognana usled pogibelji češko-slovačke propagande. Vojački kordon ju je otpremio do moravske medje i sv. Stepan opet je rešen velike pogibelji. Govori se, da odsada uopće ne će pustiti nijednog Čeha u Ugarsku.

* **Kako se kod nas rešavaju narodna i pučka pitanja.** Javili smo već, da li se zadnje vreme imalo izvršiti sastanak voditelja i bivših zastupnika Bosne i Hercegovine, da se posavetuju o budućem državopravnom stajalištu Bosne. Sastanak je bio zabranjen. Baš umerno piše k ovoj zabrani „Arbeiterwille“: „Sastanak je zabranjen i time je sve rešeno. Nikakvog bosanskog pitanja nema više, a niti jugoslavenskog. Jedino ugarska vlada sme o Bosni govoriti, austrijska već davno ne i da bi možda srpski puk u Bosni samo pitali da li pristaje na pripojenje u Mađarski globus, to je naravski odviše — misli grof Burlan. Tako su narodna i pučka pitanja uvek rešavali, dokle ta rešavanja nisu dovela do raskola.

* **Bugarske stranke bez svojih pisarna.** Unutarnji ministar Takov je raspisao okružnicu na okružne predstojnike u Staroj i Novoj Bugarskoj, koje imaju otpraviti sve pisarne raznih stranaka, jer da se ina puk sabrati pod zastavu sedinjene Bugarske i opustili svaku strančarsku prepirku, da da se hude započeti rad dovršio sa združenim silama.

* **Što se zbiva u Rumunjskoj.** Bukarestanski službeni list objavlja sledeći poziv: Čudne, žalosne i zagonetne vesti nam dolaze iz izmucene Moldave. Jedamput čujemo o buni nevernih činovnika, drugi put o štrajku, treći put opet o javnim nemirima i o anarhiji, koja pak nije postala spontano, nego su je prouzročili neki, od vraga opsedani muž vi našega javnoga života. Osobito su velike neisvesnosti u željezničkoj upravi. Radnici neka se ne puste zavesti od ljudi koji hoće njima i domovini slabo. — „Slovenski Narod“ pridomeće: Za službeni list uistinu malo čudan poziv. Što ga je prouzročilo, kakovi su to neredi, to smeju znati samo nemačka, a možda i rumunjska cenzura. Drugi možemo nagadjati.

Domaće vesti.

Poverenici opremne direkcije u c. i kr. arsenalu. Kako je poznato, bili su nakon velikih stavki, što su bile provalile meseca sečnja u celoj Austro-Ugarskoj i Nemačkoj, i koje su bile u Nemačkoj utišane silom, a u Austro-Ugarskoj Czerninovim obećanjima o krušnom miru i o skorom općenitom miru, izabrani od svake direkcije u puljskom pomorskom arsenalu poverenici, koji bi imali zastupati radništvo. Kad je u Puli buknila radnička stava, a iz Trsta i Beča dolazi na pregovore radnički vodje (talijanskih i nemačkih socijalnih demokrata), bila su ovimo puna usta obećanja. Govorili su da

je radništvo pobedilo, da radnička stvar stoji dobro itd. Tamo, gde je danas uredništvo „Difese“, okupljali su se ti vodje i kovali nacrt, kako će radnicima izvejavati bolju plaću, bolju hranu itd. Mi smo preodvažni, te velimo, da vodje naručeni iz Trsta i Beča, nisu zastupali iskreno radničkih interesa, no radništvo će znati samo, je li mu i koliko mu je od onog vremena postalo bolje, pa mu prepuštamo da sudi o tome samo, jer bi naš sud mogao biti i nepspravan. Nakon tih pregovora bili su izabrani, kako već spomenusmo od svake direkcije po nekoliko poverenika, i ti su imali voditi daljnje pregovore i brinuti se ujedno za to, da se ne bi zapostavilo interese radnika u delanju hrane, određivanju plaće itd. Kako su ti poverenici dosada izvršivali svoju dužnost, znat će najbolje radništvo samo, pa mu i tu prepuštamo da stvori svoj sud. No kako nas upozoriše radnici nisu poverenici opremne direkcije (Ausrüstungsdirektion) vršili dobro poverenu im zadaću, ili su svoju zadaću shvatili samo tako, da je treba da izraze u svoju korist. Ti su poverenici bili svrgnuti sa strane vodstva direkcije a bili su postavljeni novi, no bez radničkog znanja, a ni sami ti novi, nisu voljni vršiti tu svoju zadaću. Jedan je od tih novih dapače nepismen, pa nema sumnje da on ne može ni voditi pregovora ni zastupati radništvo. Budući pak da prema pravilniku, zakonom potvrđenom, imadu radnici pravo, da poverenike biraju oni sami iz svoje sredine, bilo bi poželjno, da vodstvo opremne direkcije prepusti radnicima, da sami izaberu ljude, u koje će imati najviše poverenja, i koji će takodjer za svoje čine biti radništvu odgovorni.

S bivšim lučkim zapovednikom admiralom Fiedlerom oprašta se u svom jučerašnjem broju u dugom članku ovdašnji „Gazettino“. U članku slavni admiral, koji je u teškim vremenima upravljao sudbinom ratne luke, te opisuje njegove zasluge na polju aprovizacije itd.

Plin slobodan. Tvrdjavni poverenik oglašuje 26. o. m. Proizvod plina (gasa) otvara se sutrašnjim danom t. j. utorak 27. t. m. u 4 sata posle podne. E da se izbegne zaustavljanju plamena, upotrebljavajući istog, neka izvole pre nego li upale peći otvoriti pipke, te 1—2 časka počekati, tako da se event. mešavina plina, koja je nastala usled neuporabe odstrani.

Aprovizacija. Aprovizaciona komisija javlja, da je pošla u susret željama općinstva time, što je naredila da se zatvori prodavaona u sv. Polikarpu—Verudelli, koja nije potpunoma odgovarala, te je otvorila drugu prostraniju prodavaonu u Vetersanskoj ulici u trgovini Ivana Giorgisa.

Istarske učiteljice u Hrvatskoj, Slavoniji i Sremu. Istarske učiteljice, koje su posetile Hrvatsku, Slavoniju i Srem, da si razgledaju krajeve, gde stanuje narod iste krvi i istog plemena, vratile su se već natrag u Istru. Gde su bile, koliko su svoj vidik raširile i narodnu misao učvrstile, nije nam poznato, budući da je celo putovanje bilo pripravljeno potajno, pa smo i o samome boravku u tamošnjim krajevima doznali tek: iz zagrebačkih listova.

Zabrana izvoza hrane iz Hrvatske. Kraljevska vlada u Zagrebu obzlirom na pogibelj aprovizacije vlastite zemlje i usled svakim danom rastućeg izvoza hrane pomoću uprta, kaošto kriomčarenjem, priopćuje da je zabranila izvoz živeža iz Hrvatske i Slavonije bez izvozne dozvole. Protiv prekršitelja postupać će se svom strogošću i osim toga zaplijenit će se živež.

Nabava živeža u Krajskoj. Službeno se javlja: Zemaljska vlada u Kranjskoj priopćuje, da je izdala podređenim političkim oblastim upute za pobijanje nedozvoljenog dobavljenja, dotično zamenu živeža što se nalaze pod državnim upravom, od strane pučanstva u Primorju. Zemaljska vlada upozoruje na stroge kaznene posledice što su određene za prekršitelje te ujedno opaža da je poduzela shodne korake kod zemaljske vlade u Ljubljani kaošto kod prehrambenog ureda u Beču i da budu uzeti u obzir i u buduće od strane vlade u Ljubljani polakšice dane odredbom od 21. listopada 1917. broj 96.844 istog ureda za prehranu u Beču tičnći se uprta, (ruksaka).

Knjige

Dioničke tiskare

mogu se dobiti u
podružnici Jos. Krmpotić
ulica Franja Ferdinanda br. 3

Pečatni vosak

dobiva se kod tvrdke
Papirnice J. KRMPOTIĆ - Pula

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“

Povišenje poštanskih pristojbina.

Od 1. rujna o. g. unapred povišuju se razne poštanske pristojbine:

1. Pisma: Za pismo do 20 g plaćat će se 20 para; za svakih daljnjih 20 g, 5 para poviška. Pisma su dozvoljena samo do težine od 250 g.

2. Poštanske dopisnice obične 10 para, dvostruke 20 para.

3. Karte — listovnice: 20 para.

4. Tiskalice: u prometu sa Nemačkom Ugarskom, Bosnom i Hercegovinom do 50 g 5 para, do 100 g 11 para, za svakih daljnjih 50 g 3 pare više. U inozemnom prometu nema nikakove promene.

5. Vrednosna pisma (zatvorena) osim pristojbine na težini, kao kod preporučenih pisma, za svakih 300 K 11 para vrednosne pristojbine.

6. Poštanske naputnice: do 50 K 25 para, za svakih daljnjih 50 K 5 para više.

7. Poštanski omoti: (u buduće se moraju predati frankirani) do 5 kg 180 para, do 10 kg 220 para, do 15 kg 320 para, do 20 kg 420 para, za opsežne omote do 5 kg 1-40 K, do 10 kg 3-20 K, do 15 kg 4-70 K, do 20 kg 6-20 K. Za omote sa označenom vrednošću plaća se vrednosna pristojbina od 10 para za svakih 300 K navedene vrijednosti.

8. Žurno dostavljanje u užem okružju mesta žurnog dostavljanja iznosi 1 K za svaki omot, te 60 para za svaku drugu pošiljku. U daljnjem okružju žurnog dostavljanja bez razlike 2 K.

Pučanstvo se upozorava na ova povišenja sa opaskom, da se i ovaj put ne namerava dopustiti, da bi se za nedovoljno frankirane pošiljke uzimala samo obična manjkava poštarina.

Dopisi iz Istre.

Mrčana. U nedeljnom broju „H. L.“ izašao je lep dopis „Cavrano ili Kavran?“ I mi bismo morali, kao i Kavranci pitati kako se naše selo zove, jer svako piše, kako mu na pamet dodje. Talijani Marzana, puk izgovara Mrčana a naša intelligencija uveć je u školu i društvo Marčana. Koje je od tih triju ispravno ime, mora se čovek pitati? Mislimo ono, koje puk izgovara, a ako Talijani ne mogu izgovoriti Mr...čana, zašto da mi pučko ime zbog njih kvarimo u Mar...čana. Svakako je to i suviše ropska susretljivost! — Inače je i ovde mnogo mlitavosti, neradnosti, lenosti. Svako se skoro brine samo za se a posledica je — opšta letargija. Godina je nešto bolja nego lani, pa se nadajmo, da će nova pšenica i mlado vino uliti novi život u naše seljane. Z.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Natporučnik Grimme; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njeg. Velič. „Alpha“; lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice: zdravstveni poručnik dr. Wirtinger.

Mali oglasnik

Brodograditelji

Pomorci

Graditelji

Tesari

Bravari

Radnici u cementu

Kamenolomci

primaju se na radnju uz

hranu, stan i plaću

Dyckerhoff i Widmann

akciono društvo

Pula, Hotel „Zentral“

Rabljeno pokućstvo

kupuje i prodaje tvrtka

FIMP Barbanč

Šišanska ulica.

—————

Velik izbor

listovnog papira

u mapama i kutijama

preporuča

Jos. Krmpotić - Pula.

Nove izašle knjige

Humoristične knjižnice. Lav N. Tolstoj: Tri smrti čim ljudi žive; Arhadij Everčenko: Bezobraznici i druge humoreske, mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franja Ferdinanda br. 3

Još je vrijeme.

Pristupite osjeganju ratnog zajma, koje predstavlja opsežno obezbjedjenje obitelji. — Povoljni uvjeti, bez doklada i sporednih pristojbina. — Prijave prima: Osjegaravajući odle c k. austrijske zaklade za udovice i siročad palih vojnika, Trst, Via Lazzaretto vecchio 3, i Kotarski odjeli u Gorici, Cirknici, Sezani, Kopru, na Voloskom, u Puli, Pazinu, Grižnjanu, Villa Vicentina, Korminu, na Cresu, u Lošinju, na Rijeci i na Krku, dalje i banke: Anglo-Austrijska banka, Jadranska banka, Središnja banka njemačkih štedionica, Kreditni zavod za trgovinu i obrt, Banca Commerciale Triestina, Banca Triestina-Istria, Životnostenská banka, banka „Unione“ i druge, konačno: c. k. porezni uredi, općinski uredi i školska ravnateljstva u Trstu, Istri, Gorici i Gradiškoj.